

Alzahra University

معاونت پژوهش و فناوری
اداره نشریات و تألیفات علمی

دستورالعمل نشرکتب

مستخرج از رساله‌های تحصیلات تکمیلی در نشر خارج از دانشگاه

بند ۵-۴-آیین نامه مالکیت فکری و تجاری سازی دانشگاه

هواما ملک الملک

«دستورالعمل نشر کتاب مستخرج از رساله‌های تحصیلات تکمیلی در انتشارات خارج از دانشگاه»

مقدمه

تلاش‌های خلاقانه، تراوش‌های ذهنی انسان و دستاوردهای مادی و معنوی ناشی از این تلاش‌ها، موضوع تحت حمایت حقوق مالکیت فکری است. احترام به حقوق مادی و معنوی پدیدآورندگان یک اثر، توجه به نقش ذینفعان در پدید آمدن یک اثر و سهم هر یک از افراد حقیقی و حقوقی دخیل در آن، از جمله اهداف آیین‌نامه مالکیت فکری و تجاری‌سازی دانشگاه الزهراء^(س) مصوب هیأت امنای دانشگاه مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۳۰ است. این دستورالعمل، در راستای اجرایی‌سازی بند ۴ ماده ۵ آیین‌نامه مذکور مربوط به مالکیت دارایی‌های فکری تهیه شده و مربوط به رساله‌های تحصیلات تکمیلی است که تقاضای چاپ آن برای انتشارات خارج از انتشارات دانشگاه الزهراء^(س) صورت گرفته است.

بند ۵-۴: در مورد پایان‌نامه و رساله‌های مربوط به مقاطع تحصیلی دانشگاهی، طبق تعهدی که از دانشجو و استاد راهنما اخذ می‌شود، حق نشر و تکثیر و درآمدی حاصل از آنها، متعلق به دانشگاه می‌باشد، ولی حقوق معنوی پدیدآورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۱: تعاریف و اختصارات

دانشگاه: منظور دانشگاه الزهراء^(س) است.

معاونت: منظور معاونت پژوهشی و فناوری دانشگاه است.

استاد راهنما: منظور عضو هیأت علمی شاغل و یا بازنشسته دانشگاه است که راهنمایی رساله تحصیلات تکمیلی دانشجو را طبق ضوابط و مقررات برعهده دارد.

دانشجو: دانشجوی مشغول به تحصیل یا فارغ‌التحصیل در یکی از رشته‌های موجود دانشگاه الزهراء^(س) در مقطع کارشناسی ارشد یا دکتری است.

مالکیت فکری^۱: مالکیت فکری به معنای تسلط و حق برخورداری از آثار ناشی از فعالیت‌ها و تراوشات فکری انسان در زمینه‌های ادبی، هنری، علمی، تجاری و صنعتی است.

دارایی‌های فکری^۲: منظور دستاوردهای عینی علمی و پژوهشی ناشی از پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویی منطبق با بند ۱-۸-۴ آیین‌نامه مالکیت فکر و تجاری‌سازی دانشگاه است.

حامی: منظور اشخاص حقیقی یا حقوقی (اعم از دولتی و غیردولتی) هستند که در کنار دانشگاه و پدیدآورندگان در ایجاد دارایی فکری (معمولاً از طریق حمایت مالی) شریک است.

پدیدآور: از نظر قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان، به مؤلف، مصنف و هنرمند «پدیدآورنده» می‌گویند، لذا پدیدآور، کسی است که اثری را به وجود آورده باشد.

اثر: از نظر قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان، به آنچه از راه دانش یا هنر و یا ابتکار پدید آمده باشد، بدون در نظر گرفتن طریقه یا روشی که در بیان و یا ظهور و یا ایجاد آن به کار رفته «اثر» اطلاق می‌شود. در این دستورالعمل، اثر شامل تألیف، تصنیف، تدوین

۱. آیین‌نامه مالکیت فکری و تجاری‌سازی دانشگاه

۲. همان

و گردآوری، تصحیح انتقادی، ترجمه، تحشیه، و هر گونه برآیندهای پژوهشی که پس از طی فرایندهای نشر، به یکی از صور کاغذی یا الکترونیکی قابلیت انتشار داشته باشد.

ناشر: ناشر فرد، گروه یا نهادی است که با مجموعه‌ای از امکانات و اقدامات فنی و تخصصی نسبت به چاپ و توزیع اثر چاپی اقدام می‌نماید. کار ناشر اجرا یا نظارت است به این معنی که کلیه مراحل لازم برای چاپ یک اثر شامل حروفچینی، صفحه‌آرایی، لیتوگرافی، چاپ، صحافی، پخش و فروش کتاب توسط ناشر یا زیر نظر او انجام می‌شود. در این دستورالعمل، ناشر یک نهاد معتبر و مورد تأیید معاونت است. **شمارگان (تیراژ):** تعداد نسخه‌های کتاب است که در یک بار تکثیر و منتشر می‌شود.

ماده ۲: اهداف

- تبیین حقوق و تعهدات دانشگاه، پدیدآورنده/پدیدآورندگان، حامیان در ارتباط با دارایی‌های فکری ایجاد شده و در نتیجه کاهش تعارض منافع در زمینه حقوق مالکیت فکری؛
- اطلاع از حقوق مالکیت فکری افرادی که از اعتبارات، تسهیلات و یا امکانات دانشگاه استفاده می‌نمایند؛
- شفاف‌سازی حقوق مادی ناشی از ماحصل رساله‌های تحصیلات تکمیلی برای ذینفعان؛
- ترغیب دانشجویان تحصیلات تکمیلی و اعضای هیأت علمی دانشگاه به نشر پژوهش‌های انجام شده در عرصه ملی و بین‌المللی؛
- ایجاد ظرفیت نشر پژوهش‌های انجام شده در مقاطع تحصیلات تکمیلی.

ماده ۳: شرایط و ضوابط حاکم بر چاپ رساله‌های تحصیلات تکمیلی

- ۱-۳: با رساله‌های تحصیلات تکمیلی که عضو هیأت علمی متقاضی چاپ آن در انتشارات دانشگاه است، طبق آیین‌نامه پذیرش، چاپ و نشر آثار علمی دانشگاه مصوب هیأت رئیسه مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۲۵ عمل می‌شود.
- ۲-۳: کلیه آثار مستخرج از رساله‌های تحصیلات تکمیلی که به صورت درصد یا تماماً برگرفته از رساله بوده و به شکل کتاب قرارست عرضه شود، می‌بایست مجوز نشر خود را از معاونت اخذ نمایند.
- ۳-۳: عضو متقاضی چاپ اثر به صورت کتاب، باید استاد راهنما و عضو هیأت علمی دانشگاه باشد.
- تبصره ۱:** در صورت عدم تمایل استاد راهنما، استاد مشاور می‌تواند با کسب موافقت کتبی از استاد(ان) راهنما فرایند اخذ مجوز از معاونت را طی نماید.
- تبصره ۲:** در مورد رساله‌های دارای دو استاد راهنما، استاد راهنمای اول مسئول طی فرایند اخذ مجوز از معاونت بوده، در صورت عدم تمایل ایشان، استاد راهنمای دوم می‌تواند با کسب موافقت کتبی از استاد راهنمای اول اقدام به طی مراحل اخذ مجوز از معاونت نماید.
- ۴-۳: کلیه مشخصات ناشر و نشر اثر به معاونت اعلام شود.
- ۵-۳: مرکز انتشارات مورد توافق برای چاپ اثر باید معتبر و مورد تأیید معاونت باشد.

ماده ۴: حقوق معنوی

- ۱-۴: مسئولیت صحت و اصالت اثر برعهده دانشجو و استاد راهنمای رساله است.
- ۲-۴: ذکر نام تمامی پدیدآورندگان و افراد ذینفع در رساله اعم از استاد(ان) راهنما، دانشجو، حامی(ان) و... بر روی کتب منتشره الزامی است.
- ۳-۴: درج وابستگی سازمانی ذینفعان اعم از دانشجو، استاد راهنما و... بر روی جلد یا صفحه عنوان الزامی است.
- ۴-۴: ذکر این نکته که اثر (درصد یا تماماً) مستخرج از رساله تحصیلات تکمیلی است در صفحه عنوان یا پیشگفتار پدیدآوران الزامی است.
- ۵-۴: استناد به شماره مجوز چاپ اثر از معاونت در صفحه عنوان/شناسنامه الزامی است.

۴-۶: درج لوگوی دانشگاه بر روی آثار منتشره توسط ناشران غیر از دانشگاه، خلاف مقررات و قوانین نشر محسوب می‌شود و صرفاً در چارچوب ضوابط نشر مشارکتی مندرج در «آیین‌نامه پذیرش، چاپ و نشر آثار علمی» امکان‌پذیر خواهد بود.

۷-۶: به کتب منتشره بدون اخذ مجوز از معاونت، امتیازی تعلق نمی‌گیرد و مطابق با «قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی» مشمول پیگیری قانونی قرار می‌گیرند.

ماده ۵: حقوق مادی

مطابق با آیین‌نامه مالکیت فکری و تجاری‌سازی دانشگاه، رساله‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه، به‌عنوان دارایی‌های فکری دانشگاه محسوب شده و درآمدهای حاصل از آن به صورت کتب منتشره، متعلق به دانشگاه است. لذا، عضو هیأت علمی متقاضی چاپ رساله، می‌تواند به **یکی** از طرق مندرج در بندهای ۵-۱ تا ۵-۳، حق مادی ناشی از آن را پرداخت نماید:

۵-۱: واریز مبلغ ۱۵.۰۰۰.۰۰۰ ریال برای اخذ مجوز چاپ رساله دانشجوی در مقطع کارشناسی ارشد و مبلغ ۲۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال برای اخذ مجوز چاپ رساله دانشجوی در مقطع دکتری به شماره حساب اعلام شده بلافاصله پس از اخذ مجوز.

۵-۲: واریز ۱۲ درصد پشت جلد هر اثر x تیراژ، به عنوان سهم مادی دانشگاه به شماره حساب اعلام شده بلافاصله پس از چاپ اثر.

۵-۳: عقد قرارداد ناشر معرفی شده با معاونت و پرداخت ۲۵ درصد سهم دانشگاه مطابق با جدول ماده ۷ آیین‌نامه مالکیت فکری و تجاری‌سازی.

۵-۴: سهم حامیان رساله‌های منجر به چاپ کتاب، مطابق با ماده ۷ آیین‌نامه مالکیت فکری محاسبه و پرداخت می‌شود.

۵-۵: چنانچه یک استاد راهنما متقاضی چاپ اثری مستخرج از چندین رساله تحصیلات تکمیلی تحت راهنمایی خود باشد، باید حق مادی ناشی از **یک** اثر را به یکی از طرق یادشده به دانشگاه پرداخت نماید.

۵-۶: اهدای دو نسخه از اثر چاپ شده به معاونت الزامی است.

ماده ۶: فرایند اخذ مجوز

عضو هیأت علمی، موظف است تقاضای چاپ اثر مستخرج از رساله کارشناسی ارشد یا دکتری تحت راهنمایی خود را به معاونت تسلیم نموده و تمامی مشخصات نشر اعم از عنوان رساله، نام و نوع ناشر، تیراژ مورد توافق، چگونگی و محتوای توافق با ناشر، درصد محتوای مستخرج از رساله برای نشر و هرگونه اطلاعات مربوط به نشر را به معاونت اعلام کند که پس از بررسی در معاونت و تأیید، مجوز نشر به متقاضی داده می‌شود.

ماده ۷- تفسیر و نظارت

۶-۱: شرح موارد مسکوت و تفسیر مفاد این دستورالعمل بر عهده معاون پژوهشی و فناوری دانشگاه است.

۶-۲: مسئول اجرا و نظارت بر مفاد این آیین‌نامه، معاونت است.

ماده ۸: تصویب و اجرا

این دستورالعمل مشتمل بر یک مقدمه، ۸ ماده و ۲ تبصره در جلسه ۱۶۰ شورای انتشارات، مورخ ۱۴۰۰/۰۶/۱۶ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجراست.